

شناسایی و اولویت بندی عوامل حیاتی موفقیت در پروژه های راهسازی به روش B.O.T

روح الله همتیان پور^۱، فرشاد صادقی آبرزگه^۲

۱- کارشناس ارشد عمران - مدیریت و ساخت و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهدشت.

۲- کارشناس ارشد عمران - مدیریت و ساخت و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهدشت

R_hematyanpoor@yahoo.com

خلاصه

عوامل حیاتی موفقیت پروژه (Critical Success Factors) CSFs، عواملی هستند که مدیران پروژه ها باید آنها را شناسایی و کنترل نمایند تا موفقیت پروژه تضمین شود. پروژه های راهسازی به دلیل حجم بسیار بالای منابع درگیر و مرتبط با پروژه و زمان نسبتاً طولانی اجرای پروژه ها از اهمیت ویژه ای برخوردارند، خصوصاً اینکه کمبود منابع مالی دولت جهت توسعه راهها باعث گسترش استفاده از روش B.O.T در این بخش شده است و پروژه های B.O.T نیز حساسیت ها و پیچیدگی های خاص خود را دارند. به همین دلیل شناسایی عوامل حیاتی موفقیت این پروژه ها از اهمیت بالایی برخوردار است. در این تحقیق ابتدا براساس مرور ادبیات و پیشینه موضوع و با مصاحبه باز با مدیران و کارشناسان درگیر در این پروژه ها، عوامل حیاتی موفقیت پروژه های راهسازی به روش B.O.T شناسایی و با تدوین پرسشنامه و توزیع و جمع آوری و تحلیل نتایج آن، عوامل حیاتی موفقیت این پروژه ها شناسایی و اولویت بندی شده اند.

کلمات کلیدی: عوامل حیاتی موفقیت پروژه، پروژه های راهسازی و روش B.O.T.

۱. مقدمه

سالیانه پروژه های فراوانی در کشور به اجرا در می آیند که حجم بالایی از اعتبارات بودجه ای را به خود اختصاص می دهند. با این حال هر ساله شاهد هستیم که طیف وسیعی از این پروژه ها، سهم کافی از بودجه دولتی دریافت نکرده و یا زمان بهره برداری از آن ها با تاخیر فراوانی مواجه می شود. امروزه پیچیدگیهای تکنولوژیکی، تنوع طراحی ها، حجم عظیم فعالیتها و همچنین تعداد زیاد سازمانها و افراد درگیر در اجرای طرحهای عمرانی، مجریان این طرح ها را با مشکلات زیادی در رسیدن به تکمیل و راه اندازی آنها مطابق با زمان و بودجه پیش بینی شده و منطبق با کیفیت خواسته شده مواجه کرده است [۱].

تجربه مدیریت در اجرای این گونه پروژه ها خصوصاً پروژه های ساخت نشان می دهد که مدیریت دولتی، به دلیل محدودیت های خاص سازمان های دولتی، ضعف کارشناسی و بوروکراسی حاکم بر آن ها و همچنین حجیم بودن بدنه اداری، انعطاف و توانایی لازم را برای مدیریت آن ها ندارند. از طرفی نیاز شدید به اجرای این گونه پروژه ها و کمبود بودجه برای اجرای آن ها مسئله مهم دیگری است. بر اساس همین نیاز، دولت بخش خصوصی را برای حضور و مشارکت در این پروژه ها دعوت به همکاری نموده است و در جهت رسیدن به سیستمی کارا در اجرای آن ها به رویکرد ساخت، بهره برداری، انتقال (B.O.T) روی آورده است.

B.O.T به عنوان روشی برای جذب بخش خصوصی در پروژه های زیربنایی عمومی، گسترش روز افزونی در سراسر جهان داشته است. به همین دلیل دولت ایران پروژه های زیادی را برای اجرا به این روش پیشنهاد کرده است (چندین پروژه نیروگاهی در صنعت برق و چندین پروژه در بخش حمل و نقل). ولی باید توجه داشت که با وجود تمامی مزایایی که برای روش B.O.T می توان برشمرد و در حالی که کشور و سیاست های کلان به سمت کوچک سازی حجم و سهم دولت در اقتصاد و فعالیت های عمرانی و احداث پروژه های زیربنایی پیش می رود، این روش یک راه

^۱ اداره راه و شهرسازی شهرستان کهگیلویه و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهدشت

^۲ شهردار سوق و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهدشت